

De wereld van online geweld

Marjolein Odekerken, Esther de Weger, Maxime Yenga & Dirk Woertink

Wat online geweld is

Online geweld is **wijdverspreid** en **diffuus** — het kent vele gezichten, maar herkenbare patronen. Het is hybride: online en offline lopen naadloos in elkaar over. Het is **dubbel**: anoniem én persoonlijk. En het groeit **snel**, tussen burgers onderling, met gevolgen die verder reiken dan het scherm. Online geweld **ontwricht**. Het tast welzijn aan, polariseert gemeenschappen en heeft echte gevolgen in de echte wereld.

Online geweld is écht geweld

Individuele impact

→ Stress, isolement, schaamte, zelfcensuur

Sociale impact

→ Hele groepen worden weggezet, waardoor polarisatie ontstaat

Maatschappelijke impact

→ Ondermijning van de democratie

"Wat je wel ziet is dat heel veel niet illegaal is, maar wel schadelijk. En dus niet lawful, maar harmful."

Hoe groot het is

Er is geen eenduidige definitie of volledig beeld van hoe groot online geweld is. Aangiftes, registraties en onderzoek lopen achter. Wat we wél weten: **het probleem is groot en groeiende**.

Voorbeeld – jongeren:

→ **12,9%** is één of meerdere keren pleger

→ **26,2%** is één of meerdere keren slachtoffer

→ **9,7%** kreeg kwetsende berichten over identiteit of achtergrond

Wie erbij betrokken zijn

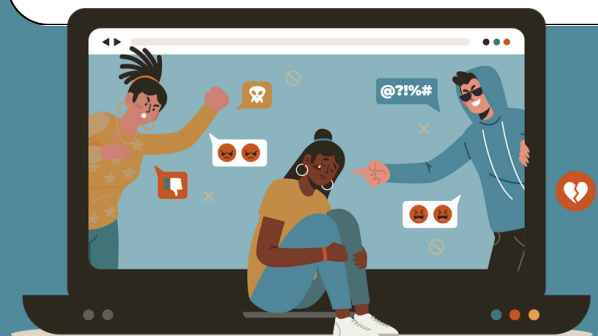
Slachtoffers:

Vooral jongeren, vrouwen, LHBTI+personen en mensen met een migratieachtergrond. Zij ervaren schaamte, victim blaming en het gevoel niet serieus genomen te worden.

Plegers:

Voornamelijk mannen. Vaak binnen online (sub)culturen of georganiseerde groepen. Soms uit frustratie of groepsdruk. Veel plegers normaliseren of bagatelliseren hun gedrag.

*"Als je het vaak doet, wordt het **normaal**."*

Waarom aanpak uitblijft

- **Versnippering**: geen duidelijke regie of verantwoordelijkheden
- **Bepaalde informatie** en juridische drempels
- **Onvoldoende kennis** bij professionals
- **Schaamte en taboe** bij slachtoffers
- **Weinig moderatie** op grensoverschrijdende platforms

Kortom: het systeem is niet ingericht op online geweld.

Wat er nodig is

- **Heldere regie en samenwerking** – publiek, privaat en internationaal
- Verantwoordelijkheid van **techbedrijven**
- Investeren in kennis, onderzoek en monitoring
- Inzet van vroegtijdige interventies (vroegsignalering)
- Bewustwording en preventie
- **Erkenning: online geweld is echt geweld**

"Je zit in onwetendheid. Elke man die me aankeek dacht ik: ken jij mij van online?"

Sociale media-analyse

▶ Bekijk de uitlegvideo

Het doel: De aard en omvang cijfermatig in beeld brengen.

Methoden: **Natural Language Processing** (NLP) om tienduizenden reacties onder Nu.nl-artikelen en posts op X te analyseren.

Resultaten:

- Meeste berichten worden 'goedgekeurd' of zijn 'acceptabel'.
- Problematische taal komt vaker voor in berichten over gemarginaliseerde groepen. Vooral discriminerende woorden worden gebruikt.

"Waarom heb je de politie erbij gehaald? Die verkrachting was maar een grapje hoor."

Het onderzoek

Deze factsheet is gebaseerd op onderzoek van het Verwey-Jonker Instituut, in opdracht van het Ministerie van Justitie en Veiligheid, en hoort bij het rapport **Online geweld tussen burgers onderling: de schaduwzijde van digitalisering**.

Contact

- dr. Marjolein Odekerken
- modekerken@verwey-jonker.nl

Download het rapport